

KAPTAJN CARL GALSTER

AF

KJELD GALSTER

I.

JOHAN GEORG GALSTER var fra sin fødeby fabriksbyen Erlangen i Bayern kommet til Birmingham og berejste som repræsentant for et stort firma dør Danmark og Skandinavien. 1807 – under Fastlandsspærringen – bestemte han sig til at slå sig ned i Danmark. Han nedsatte sig i Ålborg og grundlagde store virksomheder dør; men pengekrisen 1813 slog ham ud. Han reddedes ved at få monopol på „bondehandel“ i Nørresundby, og gennem mange vanskelige år blev han, efterhånden som tiderne bedredes, ved sin forretningsdygtighed en velhavende mand.

Han blev 1815 gift med CHARLOTTE CASTONIER, en datter af obersten i Ålborg, JULIUS C., senere general i Fredericia.

I dette hjem blev CARL GALSTER født 26. august 1835, og her voksede han op som no. 6 af 7 brødre.

Drengen, der var vant til det frie liv på fjorden, vilde være so-officer, og kun 10 år gammel blev han sendt til København for at gå på søakademiet¹.

Søkadet blev han nu ikke – fliden har vist svigtet – men 1854 bestod han eksamen som landkadet. 1856 blev han sekondløjtnant ved 5. bataljon i Rendsborg, og 1857 forsattes han til 17. i København.

Det var ikke nogen sorgfri ungdom: 1848 var hans fader død. Købmandshandelen blev fortsat af de to ældste brødre, JULIUS og LORENZ, i moderens navn. 1851 flyttede hun til København med sin yngste søn HARALD, og Carl havde således sit hjem i København (fra han var 10 år til han blev 16 havde han boet hos fremmede).

---

¹ Kilderne til denne beretning er nekrologen i Militær Tid. 1891 sp. 464, Skanse VIII d. 18. April 1864 (Ekstrabladet 17/4 1914). En af Dybbøls Danskere af Vald. Rørdam (København 18/4 1914) samt meddelelser fra departementchef V. Holboll, oberstløjtnant Carljohan G., museumsinspektør Georg G. og billedhugger Johan G.

Men 1859 gik hun fallit, Købmandshandelen i Nørresundby kunde ikke stå pengekrisen fra 1857 igennem. Alt skulde sælges, indbo og det hele.

Carl Galster havde 20 daler om måneden. Men moderen skulde hjælpes. Han købte på kredit møbler fra hjemmet, så moderen dog beholdt noget af det, hun var vant til at have om sig i det store hjem.

Men nu måtte han samle sin energi, og han gjorde det: han gik rundt til alle byens skolebestyrere og søgte timer som lærer i matematik for den betaling, man vilde give ham. Maribos skole var den første, han blev knyttet til. Samtidig arbejdede han på at skaffe sig så mange privattimer som muligt.

En af hans elever fortæller: „Galster vandt hurtigt sine Elevers Hengivenhed. Der var noget i hans hele Optræden, som straks satte ham i et langt inderligere Forhold til Drengene, end det ellers kendes mellem Lærere og Elever. Det kom af, at Galster havde en egen Evne til at se Livet med de unges Øjne, til at forstaa, hvorledes de unge efter de Forhold, hvorunder de var udviklede, maatte opfatte, hvad der mødte dem; og dertil kom en skaansom Dom over Ungdommens Fejl og en aldrig svigtende Redebonhed til at hjælpe med Raad og Daad, naar det gjordes nødvendigt. Man mærkede straks, at Galster ikke var nogen almindelig Lærer. Alle de sædvanlige Drengestreger forfejlede deres Virkning paa ham. Der var ikke Spor af Fornøjelse ved at fylde Lommerne paa hans Overfrakke med Kridt; han bemærkede blot dertil, at han ogsaa informerede hjemme, han havde derfor altid god Brug for det“.

Moderens ulykke havde ligesom løst de bundne evner og kræfter i ham. Året efter (1860) døde hun. Men nu var han i gang.

Da Carl var kommet hjem fra sin moders begravelse i Nørresundby, skrev han, 12. dec. 1860, til sin broder Harald:

Du kan tro, kjære Harald, at det var mig haardt at komme tilbage til det Sted, hvor jeg saa ofte har set min Moder vandre om. Alt minder mig om hende og bringer mig til den Erkendelse, at hun har faaet Ret, naar hun siger, at jeg vil komme til a savne hende. Jeg føler hendes Tab umaadelig meget og ønsker mangen Gang at jeg kunde have hende. Men det maa jeg jo ikke og ærlig talt maa vi jo være glade over, at hun er gaet bort paa denne Tid, saa at hun ikke fik at høre eller se al den Elendighed i Jylland. Ja, vi maa være glade dermed, thi i Sandhed, den Fremtid hun saa imøde var kun sørgelig, og mellem os sagt kneb det jo ikke ubetydeligt for mig at

holde alt gaaende. Imidlertid er det vist, at Mindet om hende aldrig skal uddø hos mig; dertil har hun været mig en altfor kærlig og god Moder, og det er jeg overbevist om, kjære Harald, du vil heller aldrig glemme hende.

På dette tidspunkt var der nu også sket noget andet, der nok skulde ægge energien.

På landakademiet havde han fået en kammerat HARALD HOLBØLL. Han var kommet i hans hjem i Akademigaden og havde der truffet hans søster MARIE¹. Da hun havde fået plads som huslærerinde i Middelfart, fik hun en dag pludselig brev:

I Middelfart har jeg nu været en Nat, lad det ikke overraske dig, du har vel alt længe ventet mig. Jeg længes umaadelig efter dig; hvornaar maa jeg se dig; jeg sidder paa Hotellet og venter paa Svar.

Din tro og hengivne

CARL.

Så var de forlovet, og (12. november 1860) forkyndte han den store nyhed for sin broder Julius i Nørresundby:

Af medfølgende Visitkort vil du se, at du har faaet en Svigerinde. Det var mig en komplet Umulighed at holde det længere ud, og da Læsningen ikke rigtig vilde gaa, besluttede jeg mig endelig til at vove et Slag; jeg vandt, og jeg regner mig nu til een af de faa lykkelige paa Jorden. Ja, du kjender jo, min kjære Julius, min Marie, ikke sandt, hun er mageløs, og jeg haaber, at du og din Kone ville glæde eder, samt tage Del i den Lykke, der er blevet mig tildel.

Ja, jeg kan naturligvis godt høre dig sige: „han er gal at gjøre et saadant Skridt paa saadanne Udsigter“, og jeg kan derfor berolige dig med, at jeg ganske rolig, efter at have kjendt hende i 4 Aar, har forlovet mig paa Guds Forsyn. Det er vist, jeg har den Tro og den Overbevisning, at han vil hjælpe, og vi bryde os ikke om at vente længe.

Naa, kjære Julius, er det ikke en prægtig bror, du har, der har skaffet en saadan Svigerinde som Marie; ja, du kjender hende jo en Smule, og da jeg allerede tidligere har talt til dig derom, kan du vel

---

¹ Deres fader var inspektør i Grønland C. P. H., der var død 1856. HARALD H. (1837–1919) senere generalmajor, udgav 1911 En Brigadeadjudants Erindringer fra 1864. MARIE H. 1840–1922.

allerbedst forstaa min Lykke. Gud give, jeg nu blot maatte bestaa denne Examen, for hendes Skyld; saa vilde alt nok gaa. Marie har rigtignok sagt til mig, at hun ikke vilde bryde sig om, at jeg faldt igjennem; hun vilde anse *det* som det bedste, hvad der sker.

Det var en ganske udmærket Gaas, og Kartoflerne vare ogsaa gode. Sækkene ville blive dig tilsendte . . .

Din hengivne Broder

CARL.

Nu arbejdedes der med yderligere energi. Pladsen foran den sorte tavle i hans værelse var aldrig tom, når han var fri for tjenesten.

Ved juletid 1862 stod brylluppet. De nygiftes bolig blev Voldmesterhuset på Vestervold, lige over for Sølvgades kaserne, og en gladere mand end Galster kunde ikke tænkes, når han fra sin arbejdsstue på kasernen ilede op ad Voldbakken for at nyde sine korte fritunder.

2.

Men kun godt et år varede det, så blev lykken afbrudt. Carl Galster stod med 17. regiment ved Danevirke og sendte derfra mange tanker til sin hustru, der ventede sit første barn.

Han var med på den tunge gang mod nord, der vel gjorde et endnu stærkere indtryk på ham end på de fleste – på grund af hans heftige temperament.

Da han lå ved Dybbøl, skrev han følgende hjem:

Als. $\frac{26}{3}$ 64.

Min egen kjære yndige lille Hustru.

De 6 Dage ere nu forløbne, og vi tage om et Øjeblik afsted, dog denne Gang ikke paa Landet, som vi havde haabet, men derimod skulle vi ligge $\frac{1}{2}$ Mil omtrent fra Sønderborg i Barakkerne, en Række Telthuse, hvor man ligger i Klæderne paa Svinefjedrene. Som en Følge af den nye Tjenstorden komme vi nu i 18 Dage 3 Gange i Seng. Imidlertid kan jeg ikke nægte, at jeg befinder mig i Grunden ganske vel, tiltrods for at vi mangan Gang maa ligge i Løbegravene Dag og Nat under Granaternes Susen og Torden, og min nerveuse Svækkelse har tabt sig meget. Men sammenligner jeg vor Stilling med Folkenes, der aldrig kommer af Klæderne, saa er det sandt og vist, at vi Officerer have det bedre. Og det er underligt og godt, hvor jeg kan vænne mig til alt; i Gaar Middags, da jeg laa i Løbegraven,

var jeg falden i Søvn, og den ene Granat sprang over os efter den anden, og der sov jeg 4 Timer. Ja, jeg var ikke alene derom, min Compagnichef, Lieutenant Cramer, og Bagger assisterede mig . . .

Stundom er jeg næsten fortvivlet derover, naar jeg kommer til at tænke paa, hvorledes det gaar dig nu med dine Pengesager; jeg forstaar ikke, hvorledes du kommer ud af det, og det smerter mig saa inderligt, at jeg ikke kan sende dig noget mere eller gjøre dig ved mit Arbejde i Stand til at føre et behageligt Liv. Ja, du kan tro, at det smerter mig for din lille Stakkel. Desværre er der lange Udsigter til, at jeg faar en Forhøjelse i Gagen, og vi to maa jo se, at vi file os igenem, saa godt det lader sig gjøre . . .

Og hermed maa du for i Dag, min egen kjære Hustru, være fornøjet; du har tilladt mig at skrive lidt, naar jeg var træt, og det er jeg til Gavns nu. Bed for din Carl, kys min Dreng og hils alle fra

din evig tro og hengivne

CARL.

Under stormen den 18. april ledede Galster forsvaret i skanse nr. VIII. Stormen begyndte kl. 10, og først da de øvrige skanser var erobret og VIII blev angrebet fra flere sider, overgav han sig.

Vi kan lade ham selv skildre kampen, han gør det bedst. 28. april skrev han fra fangenskabet i Posen hjem til sin hustru:

Om Aftenen den 17. fik jeg Ordre til som Kompagnikommandør at besætte Skanse Nr. VIII med $\frac{3}{4}$ af det 5. Kompagni, medens $\frac{1}{4}$ laa i Løbegravnen mellem VIII og VI. Kl. var omtrent 9, da jeg med omtrent 72 Mand besatte Skansen, der egentlig efter sin Størrelse skulde besættes med 300 Mand. Natten gik rolig hen, og om Morgen-
nen gik jeg, da Kl. var omtrent 5, ud med de 48 Mand af Skansen for at indtage, hvad vi kalder Dagstillingen. Om Dagen kunde vi nemlig ikke være i Skansen, der jo stedse blev beskudt, og vi havde Ordre til med en Del af Styrken at forlade samme for at finde Ly bag samme. Imidlertid var den heftige Artilleriild begyndt, den heftigste, der, som du har hørt, endnu har eksisteret; og under hele den Tid laa vi bag et Gærde, og mellem os sagt, saa sov min Lieutenant og jeg. Jeg skriver: imellem os, ikke, fordi vi ikke havde Tilladelse dertil; thi det gjorde vi, naar vi kunde, om Dagen; men fordi Folk muligen kunde synes, det var underligt, at man kunde sove under en saa heftig Ild. Naa, jeg sov, til Klokkeren var $9\frac{1}{2}$, da blev jeg vækket af en Skildvagt, jeg havde udstillet, ved, at han havde

hørt Skud i Forpostkæden. Som et Lyn sprang jeg op, og i fuld Galop satte jeg af Sted med mine Folk for at komme ind i Skansen. Dog, det var ingen let Sag, min egen kjære lille Marie; thi Spidskuglerne susede om os, og jeg mistede omtrent 12 Mand, inden jeg naaede Skansen. Dog, Gud være lovet, ind kom jeg, fik Broen halet op og besatte Skansen, saa godt det lod sig gjøre med min Styrke, der altsaa kun var 60 Mand. Og tænk dig nu kort efter min Sorg, det preussiske Flag vajede efter nogle Minutter over Skanse Nr. VI, der ligger til venstre omtrent 4–500 Alen fra Nr. VIII. Preussisk Infanteri besatte Brystværnet mod os, medens preussisk Infanteri laa foran Nr. VI paa Højderyggen og beskød os. Da jeg nu saa, at jeg intet frontalt Angreb kunde befrygte, men derimod snarere en omgaaende Bevægelse, besatte jeg med mine Folk Brystværnet mod Nr. VI og desuden Indgangen til Skansen. Her udstod vi omtrent en 3 Timer lang Kamp, beskudt fra Fronten med Granater, fra Nr. VI med Kardætsker og Geværild, og da senere Nr. VII blev taget, ogsaa fra denne med Geværild. Dertil kom, at vore egne beskød os i Ryggen. To Gange lykkedes det os at kaste Fjenden, der fra Nr. VII søgte at nærme sig os.

Da jeg som ældste Officer tillige var Skansekommandør, var jeg paa Færde overalt, og Gud gav mig et Mod den Dag, som jeg aldrig noksom kan takke ham for. Jeg tænkte ikke et eneste Øjeblik paa, hvad der kunde ske med mig; og det er mellem os sagt min Overbevisning, at havde jeg haft en Artilleriofficer, der havde været energisk, var Skansen ikke blevet taget saa tidligt; thi ogsaa Kanonerne maatte jeg selv sørge for. Et Skud var nemlig kommet og havde taget alt Mandskabet fra en Kanon; og Artilleristerne krøb i Ly i Krudtmagasinet, saa jeg maatte kommandere Folk af min lille Hob dertil og selv være med til at slæbe en Kanon frem. Naa! Grusomt var det at være i en saadan Skanse; Ben, Arme, Stykker af Hænder fløj af Folk, og man var ude af Stand til at hjælpe de Stakler; de maatte ligge paa Stedet, hvor de faldt om; thi ingen Læge fandtes i Skansen. Flere Gange klappede jeg de døende paa Kinden; men sandt og vist er det, at med Kulde saa jeg ellers paa dem. To Gange havde jeg det Tilfælde, at en Mand krympede sig ved at skyde, og jeg trak ham op paa Brystværnet; i det samme tog en Kugle ham, og han slog en Kolbøtte ned i Skansen. Tilsidst var min lille Hob svundet betydeligt ind, og jeg stod med dem i to smaa Hobe paa begge Sider af Broen ved Indgangen til Skansen. Al vor Ammunition havde vi bortskudt, og Skansens Reserveammunition havde vi taget fat. Da paa een Gang, som i et Nu, var Skansens Brystværn omsværmet af Preussere, og

Folkene strakte Gevær. En Officer kom og forlangte min Sabel; men jeg vilde ej give ham den, jeg slængte den bort i min Fortvivlelse. Men ved du, hvorledes det gik os? I Begyndelsen, da de var kommet ind i Skansen, vilde de ikke give Pardon, fordi vi, som de sagde: havde skudt vore bedste Folk, og da vi som Fanger gik over Broen, lagde de an paa os Officerer for at skyde os ned; men en preussisk Officer reddede vort Liv.

Hvorledes jeg er kommen fra denne Kamp, er mig ubegribeligt; jeg har ikke faaet saa meget som en Kugle i Kappen; kun en lille Rift har jeg modtaget af en Granatstump.“

(Tidspunktet for skansens overgivelse opgives forskelligt. Generalstabsværket mener, det var kl. ca. 11,30, Galster selv, der sammenlignede sit ur med kammeraten, friherre Horns, at det var kl. 12³/₄, og samme tid opgives af den tyske krigshistoriker W. Rüstow i hans Værk fra 1864: *Der deutsch-dänische Krieg 1864*.)

Kort efter, at de var blevet taget til fange, blev de tre officerer, Galster, artilleriløjtnant Tillge og den svenske frivillige friherre Horn, stedet for den tyske øverstkommanderende Prins Friedrich Carl. Han vilde hædre den danske officer ved at give ham hans sabel tilbage. Men Galster nægtede at tage imod den, da man ikke vilde vise hans kammerat, svenskeren, der „uretmæssigt deltog i krigen“, den samme hæder¹.

---

¹ Friherre Horns son ritmester Carl von Horn fortæller (i Svenska dagbladet 4/4 1935) følgende: „Min fader blev ved Dybbøl den 18. april tillfångatagen som krigsfrivillig. Han talade aldrig om vad han under kriget upplevat, men sade mig under unionskrisen 1905: „Tala aldrig om krig och allra minst önska aldrig krig för din egen skull. Har man varit med därom, vill man helst glömma det hela, allrahelst då man varit med om utsikten att bli behandlat som marodör“. Min fader bar danska dannebrogorden samt dansk fälttågsmedalj som minne från sitt deltagande som frivillig i kriget. Att försöka få honom att berätta något om sina upplevelser, var för hans son uteslutet. Först vid min faders frånfälle 1911, då jag uppvaktade Danmarks minister i Stockholm, excellensen greve Sponneck, för att framföra mitt og mina syskons tack för den lagerkrans, som den danska hären sänt til min faders bår, samt til Danmarks sändebud återlämna Dannebrogskorset, fick jag en aning om vad min fader betytt.

Kort tid efteråt anlände konung Christian X til Stockholm för första gången såsom konung. Vid sitt besök i vår kasern, då vi hästgardesofficerare blevo foreställda för honom, frågade konungen mig, om jag var son till den nyligen avlidne kammarherre von Horn. På mitt jakande svar yttrade hans majestät: „Honom känner jag mera än vad ni har en aning om. Hans siste kompagnichef, som råkade i fångenskap med honom, och yterligare en officer vid namn Tillge, var min guvernør (informator). Känner ni Galster – han var eder faders siste kompagnichef, fyra hade stupat. Han var med, då de tre fångarna framfördes til prins Friedrich Carl,

Den 6. maj 1864 indsendte 17. regiments midlertidige chef til krigsministeriet en indstilling, der foreslog alle regimentets officerer udmærkede med ordenstegn for regimentets deltagelse i Kampen. De indstillede officerer er her opført i rækkefølge efter deres fortjenester – Galster som nr. 3. Men allerede en månedstid senere kom der en ny indstilling fra den nye regimentskommandør, major DU PLAT:

Undertegnede Regimentscommandør, der under 21. Maj d. A. blev tildelt Commandoen over det 17. Infanteriregiment, har, siden han overtog Commandoen, gjort det til sin Opgave at gøre sig bekendt med Regimentets Fortid, og da navnlig med dets Forhold under Kampen om Dybbøl; der er et Navn, som ved Fortællingen om Dagen den 18. April stedse lød fra alles Læber, nemlig Second-leutenant af Linien Galster, der den 18. kommanderede Skanse VIII.

To af Regimentets Officerer have endog for Regimentet fremkommet paa samtlige Kammeraters Vegne med Bøn om at interessere sig for, at Lieutenanten maatte blive belønnet for sin tapre og udmærkede Holdning, og da nu Skanse Nr. VIII's Forsvar særlig er fremhævet i „Beretning fra Krigsministeriet om Kampen den 18. April“, saa anser Regimentet det for sin Pligt at indstille denne tapre Officer, der hensidder som Fange i den preussiske Fæstning Posen, til at blive dekoreret med Ridderkorset af Dannebrogordenen.

DU PLAT.

I Posen kunde Galster glæde sig over den sympati, Polakkerne viste: de tog sig på enhver måde af de menige og viste officererne en storartet gæstfrihed. (Endnu åringer senere fik Galster besøg af polske venner.)

Men det var kun lidt, det kunde hjælpe: tanken om nederlaget og hans egen uvirksomhed knugede ham. Brevet af 28. april, hvor han fortæller om kampen, begynder han:

Endelig i Dag er det lykkedes mig at overvinde mig selv; Sorgen, der har hvilet paa mig, har været saa stor, at det har været mig umuligt at gribe Pennen for at sende dig et Par Ord. Paa hele Vejen har

---

och det var han, som drog sin värja och kastade den samma, då prinsen, som erkänsla för skansens hjältemodiga försvar, skänkte de båda danska officerarna deras värjor åter, men svensken livet.“ Konung Christian tog så upp ur fickan ett Dannebrogskors med solkigt band och sade: „Detta kors med min farfaderns chiffer har eder aflidne fader erhållit för sitt hjältemod vid Dybböl. Ni skall mottaga och bära detsamme. Denne dekoration skall aldrig återlämnas utan bäras från far till son. Detta är en erkänsla åt svensk tapperhet under Danmarks nod.“

Galster.

jeg truffet Danske, hvem jeg har bedt om at skrive til min Hustru, saa du maa have faaet Breve nok, der har sagt dig, hvor jeg er og hvad jeg er. Tro nu endelig ikke, at jeg ikke elsker dig, fordi jeg ikke i denne Sag ogsaa har forstaaet at lade dig dele min Sorg; men, min egen kjære, lille Marie, denne Sorg er en Æressorg, som I Kvinder ikke altid kan forstaa eller ikke vil forstaa. Dog det er sandt og vist, at jeg aldrig et Øjeblik har glemt dig, og dit Billede er kysset mange Gange.

Saa skulde det da ske, hvad du saa ofte sagde, du vidste, jeg nødigst af alt vilde have skulde hænde mig! I tysk Fangenskab, uden i nogen Maade at være blevet rørt af en Kugle eller af en Bajonet, skal man nu friste et sørgeligt, uvirksomt Liv, medens Kampen for gamle Danmark udkjæmpes, og medens Venner og Bekjendte, uden at man selv er til Stede med dem, tager Del i den stolte Kamp mod to Stormagter. Hvor længe skal jeg sidde her, og hvornaar kan jeg igjen komme med for at hævne Danmark, for at ofre mit Blod for samme? Ja, Livet, min egen kjære lille Marie, er under en saadan

Kamp intet, til trods for at man har en yndig sød lille Kone i sit Hjem med et lille uskyldigt Barn. En Gang kommer jeg vel hjem igen, og er Kampen til Ende, da skal jeg indpode i dette Barn et Had, nemlig det Had, som jeg selv bærer i mit Bryst til Alt, hvad der er Tysk. . . . Jeg ved, at jeg næsten har gjort min Pligt; kun eet stod tilbage, jeg burde have ligget der, i Stedet for nu at være her; dog det maa den gode Gud være om!

Og brevet slutter ikke mindre bevæget:

„I 2 Timer efter denne Kamp var jeg sønderknust og ønskede en Kugle, indtil en af mine Kammerater huskede mig paa, at jeg havde en lille yndig Hustru i mit Hjem. Da vaagnede jeg; men min kjære Marie, ogsaa for dig sørger jeg, og jeg skammer mig, at jeg har siddet i Fangenskab. Folk har under Felttoget kaldt mig eksalteret; kald mig det ogsaa, naar du hører, at jeg har været flere Dage om at skrive et usselt Brev uden Mening til min lille Hustru, hvem jeg i al Evighed tro vil elske. I Uro lever jeg; „hvad,“ tænker jeg, „vil mine Landsmænd sige om mine Handlinger; hvorledes vil de bedømme min Færd?“ De tyske Blade roser Skanse Nr. VIII for sit energiske Forsvar; men hvad hjælper det mig! Skal jeg blive her længe, er jeg bange for at blive gal! Min Længsel efter igjen at træde i Kamp mod Danmarks Undertrykkere er stor. Som Fange paa Æresord kan jeg gaa frit omkring i en slavisk By med 8 andre Kammerater, der som jeg sukker af Længsel. Du kjender min mærkelige Uro, og som din Carls kjærlige Hustru vil du tilgive ham, at han først nu sender dig et Brev.“

3.

Før krigen havde Galster jo været en søgt lærer både ved byens skoler og ved private informationer. Gik det ikke en dreng godt i skolen, var der tvivl om, hvorvidt han var moden til at gå op til eksamen eller burde vente, altid hed det: „Hvad siger løjtnant Galster derom?“ „Hvad mener Galster?“ Han nød tillid.

Nu efter krigen bestemte han sig til at drive selvstændig virksomhed, at oprette sit eget kursus. I 1865 grundlagde han sammen med løjtnant HENRICH HAXTHAUSEN (1831-1900) et kursus for vordende land- og søofficerer. Da Haxthausen et par år derefter blev lærer i krigskunst ved officersskolen, trådte han fra, og samarbejdet begyndte med Galsters svoger HARALD HOLBØLL. *Galster og Holbølls Kursus* var oprettet.

Kursus'et havde først til huse i nogle rum på Solvgadens kaserne; senere i en stor kvistetage på hjørnet af Norrevoldgade og Gothersgade vis à vis Botanisk Have.

På kursus'et virkede glimrende lærere: premierlojtnant Jürs tysk født – i tysk, kaptajn Wagner – franc tireur fra krigen 1870–71 – i fransk, dr. Dyrhund i dansk, og så Galster selv i matematik.

Galster var en glimrende lærer og nævnes af nogle som et matematisk geni. Hans undervisningsmetoder var meget virkningsfulde, og mange af de matematiske definitioner var originalt udformede: parallelle linier kunde således forlænges „ad helvede til“, uden at de skar hinanden. Hans „recepter“ til nem og hurtig løsning af vanskelige trigonometriske problemer var virkningsfulde.

Han havde en egen evne til klar fremstilling.

Når han ikke havde ferie eller var til militær tjeneste, gav han undervisning på kursus'et – det begyndte ofte kl. 7 om morgenen og sluttede somme tider først kl. 10 aften. Han sad på en træbænk ved et træbord, i hånden havde han ofte et spanskror – kaldet sværdet – hvormed han slog et slag i bordet, når noget skulde pointeres. Blev det slidt, gik eleverne ned og købte et nyt. Undertiden glædede de ham også med cigarer, 3 til 17 øre, fine cigarer!

Paul Bergsøe fortæller i sin selvbiografi *De tre Vinduer* (1945) s. 104 følgende om Carl Galster som lærer:

„Adgangseksamen til Polyteknisk Lærestanstalt var, den Gang som nu, anset for ganske overordentlig vanskelig, Matematik var det eneste Fag. . . Jeg kom efter Sommerferien 91 ind hos Galster og Holbøll. . . Det var Kaptajn Carl Galster, der var Lærer for den halve Snes unge Mennesker, der vilde forsøge sig. Galster var bekendt som en fortræffelig Matematiklærer, hvad man ogsaa øjeblikkelig maatte anerkende. Timerne hos ham var fantastisk morsomme. Hans gamle, kloge Hoved var dækket af en Paryk, i Timerne nød han en Flaske Porter og en Cigar, der blev halvt roget, halvt spist.“

Det var dyrt at gennemgå dette forberedelseskursus til officersskolen, 40–50 kr. om måneden. Men så snart han mærkede, at det kneb, gav han friplads, og hvis han ikke fik sit tilgodehavende, blev man ikke rykket. Han var i den retning som i flere en grand-seigneur.

Et smukt vidnesbyrd om, hvor elsket han var, fik han i 1885, da han havde virket i 30 år, ved en adresse, der var underskrevet af ikke mindre end 300 officerer, alle tidligere elever.

4.

Galster levede et smukt og harmonisk familieliv. Vi kommer noget ind i hjemmets tone ved at læse et brev, han skrev 28. december 1878, til sin søn Carljohan, der var ude som frivillig lærling med korvetten Heimdal:

Min egen kjære Dreng.

Nu er Juleaften og alle Juledagene svundne, og Gud være lovet, at alle i Hjemmet har havt det godt, selv Hugo bliver, til Moders store Glæde, større og tykkere. Ingen Sorg har trykket hende og os, uden det skal være den, at Ungen inte vil vræle, men er rolig og sover den største Del af sin Tid hen. Dog maa jeg føje til, at skønt ingen Sorger og Ulykker have ramt os, har det dog været et føleligt Savn for Moder og os alle, at vi ikke kunde have dig med ved vort Juletræ i Aar.

Vi haabe alle, at du maa have det godt, og Julen ogsaa har været en glædelig Tid for dig, skønt du naturligvis maa have savnet Hjemmet. Dog er det kun en kort Tid, du er borte fra os og i en ældre Alder, end den jeg i mit 10. Aar blev jaget hjemme fra, og i mange Aar ikke saa Hjemmet i Julen. Naar du kommer hjem, skal du nok faa dine Presenter.

Jeg haaber, min egen Dreng, at man nu er fornøjet med dig, at du aldrig forsømmer at gøre din Pligt, og at du aldrig af alt det daarlige og usle, du ofte har Lejlighed til at se i Livet, lader dig friste og forlede til nogen Synd eller til noget galt. Hold dig altid til Vorherre og bed til ham saavel i dine ledige Timer som under dit Arbejde, og alt vil gaa godt for dig; idet du kan være overbevist om, at du i Hjemmet har en Fader og Moder, der med deres Bønner følger dig. Lev nu endelig vel, skriv snart og hyppigt. Alle her hjemme hilse dig og længes efter Callean.

Din fader

GALSTER.

Hjemmet – først i Østervoldgade 10, senere i St. Pederstræde – var præget af hygge og gæstfrihed.

5.

Galster var på grund af sin hjælpsomhed og venlighed meget vel lidt af de menige under ham (engang han var på øvelse med sit kompagni, foranstaltede han kapløb ved frokosttid; prisen var: kaptajnens frokostpakke).

Sin tjeneste omfattede han med megen interesse; det skulde ikke kunne siges, at det, at han stod i en stor privat virksomhed, svækkede de tjenstlige pligter; så hellere vise endnu større energi og iver.

Men han var en meget ærlig mand; i visse situationer vist *for* ærlig, sandheden skulde stødes frem. Engang var han indbudt til taffel på Christiansborg – han var lærer for kronprinsens sønner – og admiral C. henvendte sig til ham og stillede ham nedladende i udsigt, at han måske kunde tænke sig at lade sin søn frekventere officerskursus'et. Galster svarede: „Jeg vil sk... på Dem og Deres søn!“ og vendte ham ryggen.

Dette mundtøj skaffede ham fjender, og mellem disse var hans fætter, general Jesper Bahnson, krigsministeren.

I 1887 faldt han for aldersgrænsen som kaptajn.

Det var et hårdt slag for ham, og han forvandt det næppe nogen-
sinde. Kun 52 år og ude af sin gerning, som han gik op i med liv og sjæl. Sorgen herover bidrog til at nedtrykke hans sind og svække hans helbred. For hans venner stod det klart, at hans livsmod var brudt.

6.

Men han havde stadig sit kære kursus og mange privattimer. Mellem de sidste var de på Amalienborg ham nok nogle af de kæreste: han havde i flere år undervist prinserne Valdemar, Christian, Carl og Georg af Grækenland i matematik.

Han kunde være streng nok, sparede ikke på korporlig tugtelse, når prinserne ikke kunde deres ting. Engang det var gået særlig ud over en af prinserne, kom dronning Louise og sagde: om det nu var nødvendigt sådan at banke lærdommen ind. Han svarede: „Ja, Deres Majestæt, det *er* nødvendigt!“ Men derfor var han alligevel vel lidt. Prins Georg omtaler ham (15. juni 1949) som „den kære capt. Galster, en mand, som jeg *altid* har set op til og altid tænker på i stor taknemmelighed.“

På min forespørgsel viste prins Georg den venlighed at sende følgende:

Paris 9-10-49.

Kære Hr. Rektor.

De beder mig tale om min gamle Lærer! Jeg kan kun begynde med at sige, at jeg har været Kaptainens Elev i 5 Aar, fra 1885-1889, og dette er en Tid, som jeg aldrig vil eller kan glemme!

Jeg talte ikke dansk, da jeg om Sommeren 85 kom til Danmark,

og da det var min Hensigt at gjenneemgaa Søofficersskolen og uddannes som Søofficer, maatte jeg derfor lægge mig efter at lære saa meget af Sproget i Løbet af den kommende Vinter, for at kunne tilegne mig de fornødne sproglige Kundskaber for om Foraaret 86 at kunne melde mig til Adgangsexamen. Vanskeligheden var hovedsageligt den, at jeg selvfølgelig var nødt til at oversætte alle mine Kundskaber i de forskellige Fag fra Græsk til Dansk, og denne Vanskelighed gjorde sig navnlig gældende i Matematik!

Matematik er, som bekendt, en tør Videnskab for næsten alle unge Mennesker, der ikke ligefrem er fødte med særlige dertil egnede Evner. Men jeg havde nu den store Lykke at falde i Hænderne paa en Mand, der i mange Aar allerede havde givet sig af med at forberede unge Mennesker som mig til en saadan Examen.

Denne Mand var Kaptain Galster, som derved havde erhvervet sig betydelige psykologiske Kundskaber. Han forstod sine Elever og kunde straks vinde deres Fortrolighed og Tillid, og den ellers, som sagt, saa tørre Videnskab blev ligefrem forstaaelig og interessant.

Lige overfor sine Elever var han dog stræng og krævede Slid og Flid, og faa var de Elever, som ikke ligefrem kunde mærke, at dette laa i ens Interesse; thi Kaptainen var samtidig det mest selvopofrende Menneske, jeg har kendt, og jeg skal aldrig glemme de mange Natte-timer, jeg har slidt med ham i, da jeg navnlig skulde forberedes til at tage min Afgangsexamen fra Søofficersskolen 1889. Det eneste, han bad om, var stærk Kaffe for at holde Energien i Gang! Kaptainen har ligefrem slidt sig ihjel i Elevernes Interesse! Lige til min Død skal jeg være ham taknemmelig for alt, hvad han var for mig som Lærer og – tillad mig at sige – som Ven ligefrem.

Hvor ofte har vi, Prins Valdemar og jeg og Kong Chr. X, ikke talt om ham, thi disse havde jo ogsaa været Kaptainens Elever, og vi ansaa ham alle tre som et Geni som Lærer og som en stor Ven som Menneske.

Dette er mine sande Følelser for Kaptainen.

Deres hengivne

GEORG.

Han elskede kaffe, som han drak sort i store mængder. Da han mødte til undervisningen d. 22. oktober 1891, sørgede kronprinsessen, med hvem han stod på en særdeles god fod, som ofte før, for, at han fik serveret kaffe. Han bemærkede kort: „Det er en skidt kaffe i dag!“ Derpå: „Nå, prins, hvad har vi så i dag?“ Men lidt efter sank han sammen med ordene: „Nu dør jeg, fanden splintre mig!“

Kort efter kom admiral Carstensen med budskabet til Harald Holbøll, og han måtte bringe den tunge efterretning til sin søster.

Kun sjældent har Garnisons kirke rummet så stor en sørgeskare som den, der nogle dage senere samledes. Kongen, kronprinsen og prins Valdemar var repræsenteret; prins Christian og prins Carl mødte personligt. I det store følge sås de to kommanderende generaler og mangen gammel afskediget underofficer. Mellem blomsterne var der kranser fra næsten alle landets garnisonsbyer.

Bag kisten gik en ung officer, han tænkte på, hvad det egentlig var, der havde præget den dodes liv. Så faldt et vers ham ind:

Kan du gennem dit liv og din strid
bevare dit barnlige sind til det sidste,
så har du glorien over din grav,
så har du regnbuen over din kiste.

Sådan har mange venlige tanker fulgt ham.

Et liv i landets tjeneste, i krig og fred, var afsluttet.

Om hans morfar general Castonier skrev en officer, der havde tjent under ham i 30 år, at han var „et heftigt og opbrusende temperament“, men: „For sin afdeling var han en fader, stundom en streng, men stedse en kærlig og retfærdig. Som den nødlidendes talsmand kendte han ingen menneskefrygt. Hans hjerte og hans pung stod åben for enhver af hans undergivne, og han efterlod sig derfor ingen skatte, men et eftermæle som langt overvejer disse.“

De ord kan også passe på hans datterson, kaptajn Carl Galster.